बाळभगवान शिक्षण प्रसारक मंडळ अहमदपूर द्वारा संचलित,

वसंतराव नाईक अध्यापक महाविद्यालय, शिरुर ताजबंद.

ता.अहमदपूर जि.लातूर

शिक्षक शिक्षण पदवी अभ्यासक्रम

विषय प्रात्यक्षिक कार्यवही

Practical Work Note Book

बी.एड.प्रथम वर्ष/द्वितीय वर्ष

शैक्षणिक वर्ष २०१२ -२०१३

छात्राध्यापकाचे पूर्ण नांव उजळंबकर व्यंकटेश गुंडेराव

हजेरी क्र. 18

अध्यापन पध्दती I मराठी

अध्यापन पध्दती II इतिहास.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj)Tq.Ahmedpur Dist Latur

दत्तात्रय प्रिंटर्स ,अहमदपूर

बाळभगवान शिक्षण प्रसारक मंडळ अहमदपूर द्वारा संचलित,

वसंतराव नाईक अध्यापक महाविद्यालय, शिरुर ताजबंद.

ता.अहमदपूर जि.लातूर

शिक्षक शिक्षण पदवी अभ्यासक्रम

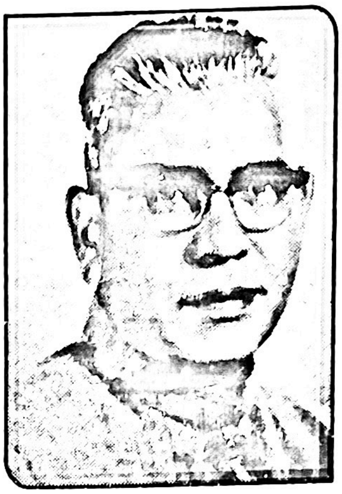

विषय प्रात्यक्षित कार्यवही

Practical Work Note Book

बी.एड.प्रथम वर्ष/द्वितीय वर्ष

शैक्षणिक वर्ष २०१ -२०१

छात्राध्यापकाचे पूर्ण नांव उजळंबकर व्यंकटेश गुंडेराव

हजेरी क्र. 16

अध्यापन पध्दती I इतिहास

अध्यापन पध्दती II मराठी

पेपर चे नांव

मार्गदर्शकाचे नांव Dr. pugdekar H.S.

दिनांक गुण ______ पैकी मार्गदर्शक प्राध्यापकाची स्वाक्षरी

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj)Tq.Ahmedpur Dist Latur

Checked

B.Ed. First year

प्रत्येक पेपरचे खालील पैकी काणतेही एक प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र- १०१
बाल्यावस्था आणि वाढते वय

प्रात्यक्षिक क्र -१

एका कुमार अध्ययनार्थीचा व्यक्तीअभ्यास

(case studay of an adolescent learner)

प्रात्यक्षिक क्र-२

बालकाचा जीवन अनुभव,कथा,नोंदवही यावर अहवाल लेखनातून त्याच्या वाढी संदर्भात सत्यता तसेच राजकीय सामाजिक आणि सांस्कृतिक रचना.

(Review and write report on a biography /story/children's diaryetc to understand the live realities of children growing up in diffreant political,social and cultural setting.)

प्रात्यक्षिक क्र-३

विद्यार्थ्यांच्या वाढीवर माध्यमाचा होणारा परीणाम एक अभ्यास.

(Conduct a studay on impact of media on growing up on children

---

खालील पैकी कोणतेही एक प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र- १०२
समकालीन भारत आणि शिक्षण

प्रात्यक्षिक क्र-१

कोणत्याही एका विचारवंताचा अभ्यास.

(Studay of any one thinker.)

प्रात्यक्षिक क्र-२

शिक्षणात शैक्षणिक नेत्याची भूमिका.

(Role of agencies in education.)

खालील पैकी कोणतेही दोन प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane Two From The Given list)

पेपर क्र- १०३
अध्ययन आणि अध्यापन

प्रात्यक्षिक क्र-१

एका कुमाराचा व्यक्तीअभ्यास.

(Case study of an adolescence.)

प्रात्यक्षिक क्र-२

व्यक्तीअभ्यास-अपंग,प्रतिभावान व विशेष गरजा असणारी बालके.

(Case study of physical handicaped/gifted child/special needs)

खालील पैकी कोणतेही एक प्रात्यक्षित करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र- १०४
शालेय व्यवस्थापन आणि प्रशासन

प्रात्यक्षिक क्र-१

प्रात्यक्षिक क्र-२

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj)Tq.Ahmedpur Dist.Latur

B.Ed. Second year

प्रत्येक पेपरचे खालील पैकी कोणतेही एक प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र. २०१
ज्ञान आणि अभ्यासक्रम आणि भाषेतील अध्यापनक्रम

प्रात्यक्षिक क्र.-१

भाषेचे महत्व या विषयावर गटचर्चा आयोजन करा.
(To arrange group discussion on the impotance of language)

प्रात्यक्षिक क्र.-२

बहुभाषिक गटाचा अभ्यास
(study of multylingual group)

खालील पैकी कोणतेही एक प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र.- २०२
अध्ययनासाठी मूल्यमापन

प्रात्यक्षिक क्र.-१

घटक चाचणी नियोजन संविधान तक्ता, प्रश्नपेढी गुण विभागणी
(Developing an achivement test)

प्रात्यक्षिक क्र.-२

युनीट टेस्ट चे मूल्यमापन व पुन्हा चाचणी तयार करणे.
(Evaluation of available unit test and reformation of the salve)

खालील पैकी कोणतेही एक प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र.- २०६
शैक्षणिक तंत्रविज्ञान आणि ICT

प्रात्यक्षिक क्र.-१

अधुनिक अध्यापन पध्दतीचा वापर करुन कोणत्याही एका शालेय घटकावर अध्यापनाचे टाचण तयार करा.
(Design a teachibg plan for any unit to sdhool subject by using methobs to advanced pedagogy)

प्रात्यक्षिक क्र.-२

मल्टीमिडीया साधना आधारे मूल्यमापन साधनाचे सादरीकरण.
(Creating stubent multimedia presentatian and evaluaton tools)

खालील पैकी कोणतेही एक प्रात्यक्षिक करावे.

(Ane One From The Given list)

पेपर क्र.- २०४
सर्वसमावेशक शिक्षण

प्रात्यक्षिक क्र.-१

विशेष शाळेला भेट देऊन अहवाल लिहा.
(Visit to special educational school and write a report.)

प्रात्यक्षिक क्र.-२

कर्णबधीर मुलाचा अभ्यास करुन अहवाल सादर करा.
(Stuby to flearing impaired stubent and submit the report)

प्रात्यक्षिक क्र.-३

मतिमंद विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिअभ्यास
(Case study to a maentally retareded student)

Principal
[illegible] Naik B.Ed College
[illegible]

BEDCC401
IV sem.

शैक्षणिक तंत्रविज्ञान आणि I.C.T

मल्टीमिडीया साधना आधारे मुल्यमापन साधनाचे सादरिकरण...

प्रस्तावना

अध्ययन अध्यापण प्रक्रियेत ज्ञानग्रहण व ज्ञान प्रसारण यांना अधिक महत्व दिलेले आहे. अध्ययन - अध्यापणात ज्ञानग्रहणाच्या कार्यात मानवी ज्ञानइंद्रियांच्या सहभाग हा फार महत्वाचा असतो.

मानवाला विविध प्रकाराच्या संवेदना मेंदूपर्यंत पोहचवण्याचे कार्य ज्ञानेंद्रिय करत असतात. प्रत्येक ज्ञानेंद्रियामध्ये संवेदना निर्माण करण्याची शक्ती असते.

वेगवेगळ्या मल्टीमिडीया साधनाद्वारे प्रत्यक्ष अध्ययन अध्यापण प्रक्रियेमध्ये वेगवेगळी मल्टीमिडिया साधने ही अध्ययन अध्यापण प्रक्रियेत सहभागी होत असतात. अशाप्रकारच्या साधनामुळे अनेक बाबी सुलभ झालेल्या आहेत. यामध्ये चांगल्या प्रकारचे अध्ययन आणि अध्यापन होण्यास मदत होत असते.

यामध्ये अनेक स्वरुपाची साधने ही साधने ही यामध्ये होत असते. ते पुढीलप्रमाणे आहेत.

#. चित्र बहुश्रुत माध्यम (multimedia)

संगणक तंत्रज्ञान विकासातील 'बहुश्रुत माध्यमाचा विकास हा एक महत्वाचा टप्पा मानला जातो.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed College
Shirur Taj. Tq Ahmedpur Dist Latur

सर्वांना परिचित असलेले दूरदर्शन, जाहिरात, चित्रपट, कार्टून, इंटरनेटवरील दृकश्राव्य प्रकारची माहिती इत्यादी सर्व बहुश्रुत माध्यम यांच्या वापर करूनच या बाबी ॲडजस्ट केल्या जातात.

या मल्टिमिडिया साधनामध्ये वेगवेगळे साधने यामध्ये असतात यातील घटक हे वेगवेगळ्या स्वरूपाची सॉफ्टवेअर असतात.

रंगकाम सॉफ्टवेअर (paint brush)
रेखाटन सॉफ्टवेअर (vetor Graphic)
प्रस्तुतीकरण सॉफ्टवेअर (power point)

मल्टिमिडीया साधनाआधारे अध्यापनाचे होणारे फायदे हे आपणास पुढील घटकांच्या आधारे पाहता येतील.

* विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सहज, सुलभ व आनंददायी होण्यास मदत होते.
* अध्यापनातील निरसता कमी होते.
* विद्यार्थ्यांना स्वयं अध्ययनास प्रेरणा मिळते.
* विद्यार्थी एखादा घटक स्वतः समजून घेतात.
* विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानेंद्रियांचा विकास होतो व त्यांची स्मरणशक्ती वाढण्यास मदत होते.
* अध्ययन हे अधिक वास्तव व परिणामकारक होते.

मुल्यमापण

विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक उद्दीष्टांच्या संदर्भात विद्यार्थ्यांचा सर्वांगिण दर्जा व विकास वेळोवेळी पडताळून पाहण्यासाठी व विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्वाचा सर्वांगिण विकास करण्यासाठी व त्यातून योग्य दिशा देणे म्हणजे शैक्षणिक मुल्यमापण होय.'

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj)Tq.Ahmedpur Dist.Lat

डॉ. बेंजामिन ब्लूम यांनी मुल्यमापनाची खालील आकृतीच्या माध्यमातून सिध्द केलेली आहे ती पुढीलप्रमाणे.

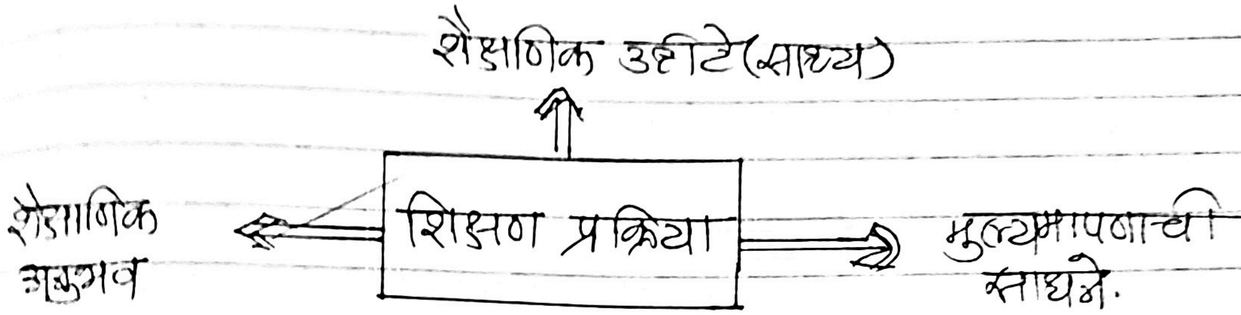

मुल्यमापनाच्या वेगवेगळ्या तंत्राचे व साधनांचे वर्गीकरण हे पुढील तक्त्याच्या द्वारे विषद करण्यात आलेले आहे:

मुल्यमापनाची साधने

- संख्यात्मक साधने
  - परिक्षा तंत्रे:
    ① तोंडी ② प्रात्यक्षिक ③ प्रमाणित कसोट्या ④ नैदानिक कसोट्या.
- गुणात्मक साधने.
  - निरिक्षणात्मक
    * पडताळा तपासणी
    * पदनिश्चय श्रेणी
    * संकलित नोंद पत्रक
    * प्रासंगिक नोंदी
  - आत्मनिरिक्षणात्मक
    * मुलाखत
    * प्रश्नावली
    * मतावली
    * समस्यावली
  - आविष्कारात्मक
    * कविता पुर्ती
    * चित्र काढणे
    * दैनंदिनी
    * बाहुल्यांचा खेळ.
  - नामनिर्देशनात्मक
    * समाजमिती
    *

Principal
Vasantrao Naik B Ed College
Shirur (Taj.) Tq. Ahmedpur Dist. Latur

[illegible]

① [illegible] (Slide presentation)

[illegible]

② पार्श्वभूमी

आपण तयार केलेल्या [illegible] स्लाईडला पार्श्वभूमी [illegible] करता येते [illegible] पार्श्वभूमी या [illegible]

③ विविध [illegible] करता [illegible]

④ तयार केलेल्या स्लाईडमध्ये [illegible] देता येतात. [illegible] माहिती [illegible] देता येतात.

⑤ छबी

स्लाईडमध्ये [illegible] विविध प्रकारची छबी [illegible] स्लाईड [illegible] देता येतात. विज्ञानातील प्रयोग करतेवेळी [illegible] स्पष्ट करता येतात. तसेच इतिहास विषयाच्या विद्यार्थ्यांना मुख्य माहिती घटक, चित्रे, ऐतिहासिक वस्तू [illegible] येतात

⑥ स्लाईड शो

शुद्धलेखन तपासणे

वर्गातील बहुतांश विद्यार्थ्यांच्या लेखनाकडे लक्ष द्यावे लागते. यामध्ये विद्यार्थ्यांच्या शुद्धलेखनाच्या चुका होत असतात. र्‍हस्व दीर्घ इत्यादी दोष यांचा समावेश शुद्धलेखन तपासताना करावा लागतो. विद्यार्थ्यांना दररोज शुद्धलेखन लिहिण्यास लावणे व त्यातील चुकीची अक्षरे ही त्यांच्या निदर्शनास आणून द्यावी लागतात. व ती दुरुस्त करावी लागतात तर हे काम संगणकाच्या साहाय्याने सहज करता येते. विद्यार्थ्यांना वर्गात लिखाण करण्याचा सराव करावा त्यातून लिखाणाची वाक्य रचना.

शुद्धलेखन हे दररोज लिहिल्यामुळे अनेक गोष्टींचा फायदा होतो व अक्षर सुबक व वळणदार होण्यास मदत होत असते.

⊛ लेखन क्षमता तपासणे

लेखनाच्या माध्यमातून विद्यार्थी अभिव्यक्ती प्रकट करत असतात. श्रवण, वाचन व भाषांतर यांमुळे विद्यार्थ्यांच्या अंगी लेखनक्षमता येत असते.

लेखन क्षमता जर विकसित झाली नाही तर त्यामुळे विद्यार्थ्यांना परिक्षेत वेगवेगळ्या समस्यांना तोंड द्यावे लागते त्यामुळे त्यामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये लेखन कौशल्य विकसित व्हावे लागते.

⊛ चाचणी तयार करणे

मल्टीमिडीया साधनाच्या आधारे विद्यार्थ्यांना सचित्र चाचणी तयार करावी व निश्चित वेळेत ती सोडवावी उत्तरे तपासून उत्तीर्ण लगेच समजतील असे सॉफ्टवेअर तयार करणे आवश्यक असते.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj.) Tq. Ahmedpur Dist. Latur

(७) प्रश्नावली व मतावली तयार करणे

मल्टीमिडीया साधनांच्या साधारे प्रश्नावली व मतावली देऊन त्यांचा पर्याय देऊन उत्तरे क्लीक करता येतात. व त्यातून अगदी कमी वेळात जास्तीत जास्त विद्यार्थ्यांचे मुल्यमापण हे करता येते.

(८) ओकळ पाठ तंत्राचा वापर

या मल्टिमीडीया साधनांच्या साह्याने विद्यार्थ्यांना चित्रे, आकृती, नकाशे दाखवून ते ओळखून सांगण्यास सांगावे. त्या ठिकाणी विद्यार्थ्यांच्या आकलन क्षमतेचा विकास होण्यास मदत होते.

24/25

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj.)Tq Ahmedpur Dist Latur

मूल्यशिक्षण
BEDEC 403
IV Sem

प्रास्तावना -

शालेय शिक्षण पूर्ण करण्यासाठी पाठ्यपुस्तक हा विद्यार्थ्यांचा महत्वाचा आधार असतो. प्रामुख्याने पाठ्यपुस्तकाच्या माध्यमातून विद्यार्थी आपली शिक्षण प्रक्रिया पूर्णत्वास नेत असतात.

प्रत्यक्ष शिक्षण प्रक्रियेमध्ये शिक्षक हे त्या त्या इयत्तेमधील उद्दिष्टे पूर्ण करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकाचा आधार घेत असतात आणि विद्यार्थ्यांना आवश्यक त्या पाठाच्या आशयाचे विद्यार्थ्यापर्यंत पोहचवण्याचे काम करत असतात.

* पाठ्यपुस्तकाचे महत्व

1. आवश्यक ती उद्दिष्टे पूर्ण करण्यासाठी पाठ्यपुस्तक आवश्यक असतात.
2. पाठ्यपुस्तक हे अभ्यासक्रमावर आधारित असते.
3. पाठ्यपुस्तकामुळे नेमका आवश्यक असलेला अर्थ, आशय विद्यार्थ्यांना शिक्षकामार्फत पोहचवता येतो.
4. शिक्षकांना वार्षिक नियोजनासाठी पाठ्यपुस्तक हे आवश्यक असते.

म्हणजेच एखाद्या विशेष अशा वर्गाचा वार्षिक नियोजन, त्या इयत्तेच्या आवश्यक त्या उद्दिष्टांचा आशय लक्षात घेण्यासाठी पाठ्यपुस्तक हे आवश्यक असते.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj) Tq.Ahmedpur Dist Latur

मुल्यशिक्षणाच्या अनुषंगाने आपण इयत्ता सहावी मराठी बालभारती या पाठ्यपुस्तकाच्या मुल्य शिक्षणाच्या बाबतीत विश्लेषण हे पुढील केलेल्या घटकाच्या माध्यमातून देण्यात आलेला आहे.

इयत्ता सहावी मराठी विषयाच्या बालभारती या पाठ्यपुस्तकाच्या बहिरंग व अंतरंग या दोन्ही गोष्टींच्या अनुषंगाने मुल्यशिक्षण रुजविण्यासाठी पाठ्यपुस्तकाचे विश्लेषण हे पुढीलप्रमाणे.

पाठ्यपुस्तक मुल्यमापणाच्या पायऱ्या पुढीलप्रमाणे.

पाठ्यपुस्तकाचे नाव - मराठी बालभारती

प्रकाशकाचे नाव - महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ पुणे - 411004

मुद्रणादेश - N/PB/2021-22/1,00,000

कागद - 70 जी. एस. एम. क्रिमवोव.

⊛ पाठ्यपुस्तकाचे बहिरंग ⊛

① पुस्तकाचे मुखपृष्ठ

पाठ्यपुस्तकाचे मुखपृष्ठ हे अगदी सुबक व वैविध्यपूर्ण आहे. यामध्ये विद्यार्थ्यांना आकर्षक करण्याच्या अनुषंगाने वेगवेगळ्या निसर्गात चित्रकार यांच्या परिश्रमातून सुंदर असे मुखपृष्ठ तयार करण्यात आलेले आहे.

या चित्राच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना त्या पुस्तकाकडे आकर्षित केले जाते. आणि सहयोगी केंद्रित स्वरूपाचे असे मुखपृष्ठ आहे. यात अनेक बाबी नाविन्यपूर्ण आहेत.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed College
Shirur (Taj) Tq Ahmedpur Dist Latur

(*) पुस्तकासाठी वापरलेला कागद

अर्थात पुस्तकासाठी वापरलेला कागद हा अत्यंत दर्जेदार व टिकाऊ स्वरूपाचा आहे. या पुस्तकासाठी वापरण्यात आलेला कागद हा 70 जीएसएमचा विशेष स्वरूपाचा कागद यामध्ये वापरण्यात आलेला आहे.

(*) अक्षरांचा आकार व छपाई –

बालभारती तर्फे या इयत्ता सहावी च्या पुस्तकाच्या अक्षरांचा आकार व छपाई व्यवस्थित दर्जेदार अशा स्वरूपाची आहे.

(*) योग्य चित्रांचा वापर

विद्यार्थ्यांना आकर्षित करण्यासाठी त्यात विद्यार्थ्यांनी पुस्तक व्यवस्थित हाताळावे यासाठी व त्यात जागोजागी चित्र असल्यामुळे विद्यार्थ्यांची पुस्तकाच्या बरोबर चित्रांमुळे पुस्तक वाचण्याची जिज्ञासा वाढण्यास मदत होते.

(*) पुस्तक बांधणी

सदरील पुस्तकाची बांधणी ही मजबूत स्वरूपाची आहे. अशा प्रकारच्या पुस्तक बांधणीमुळे पुस्तक जास्तकाळ चांगले राहील याची खात्री आहे.

(*) पुस्तकाची किंमत

हे पुस्तक महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक व अभ्यासक्रम निर्मिती संशोधन मंडळ पुणे यांच्याकडून मोफत व विनामूल्य वितरणासाठी आहे.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed College
Shirur (Taj.) Tq. Ahmedpur Dist. Latur

भाषा विषयाच्या अध्यापनाच्या निश्चित केलेल्या उद्दीष्टांवर आधारीत हे पाठ्यपुस्तक आहे. या पाठ्यपुस्तकाच्या अंतरंगात पुढील घटकांचा समावेश यामध्ये केलेला आहे.

* पुस्तकाचे अंतरंग *

① **अभ्यासक्रम** –

विद्यार्थ्यांच्या बौध्दीक चालना देण्यासाठी त्यांच्या बौध्दीक पातळीनुसार योग्य व तज्ञ मार्गदर्शकांच्या व तज्ञ शिक्षकांच्या सल्ल्याने अभ्यासक्रमाची आखणी केली आहे.

यामध्ये अभ्यासक्रमाची सत्र निहाय भाग-1, भाग-2, भाग-3 व भाग-4 अशा भागामध्ये विभागणी केली आहे. यामध्ये पाठ, कविता. इ. घटकांचा समावेश आहे.

② **उद्दीष्टानुरूप पाठ लेखन**

विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगिण विकास घडावा यासाठी उद्दीष्टे ठरवून त्यात विद्यार्थी केंद्रित अशा पाठाचे लेखन केलेले आहे.

यात एकुण 36 घटकांचा समावेश या पाठ्यपुस्तकात केलेला आहे.

③ **भाषा**

बालभारती मराठी या पुस्तकामध्ये विद्यार्थ्यांना सहज समजेल अशा सोप्या भाषेत प्रत्येक पाठ मांडण्यात आला आहे.

भाषेबरोबरच आवश्यक त्या ठिकाणी तो भाग समजावा यासाठी वेगवेगळी चित्रे व वेगवेगळी तक्ते, यांच्या माध्यमातून सुयसुटीत भाषाशैली वापरली आहे.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Tal)Tq.Ahmedpur Dist.Latur

④ माहितीची अचूकता

पाठ्यपुस्तक तयार करते वेळी पाठ्यपुस्तक मंडळाने वेगवेगळ्या तज्ञ व्यक्तींचे मार्गदर्शन व महाराष्ट्रातील वेगवेगळ्या नामांकीत व प्रतिभावंत शिक्षक यांच्या मार्गदर्शन व सतकार्य इ. गोष्टीमुळे यामध्ये दिलेली माहिती ही अचूक स्वरूपाची आहे.

⑤ पुस्तकाची छपाई

पुस्तकाची छपाई ही काळ्या रंगाच्या शाईने केलेली आहे. त्याचबरोबर आवश्यक त्या ठिकाणी मुद्दे, उपमुद्दे, पाठ्यघटकाचे नाव, लेखकाचा / कविचा परिचय, पाठाच्या शेवटी दिलेला स्वाध्याय हा गुलाबी, निळा, जांभळा, अशाप्रकारच्या वेगवेगळ्या रंगांचा वापर यांमध्ये केलेला आहे.

⑥ स्वाध्यायाच्या प्रश्न

यामध्ये प्रत्येक पाठाच्या शेवटी शिक्षकाने शिकवलेल्या पाठ्यघटकाच्या शेवटी विद्यार्थ्यांना तो भाग कितपत समजला आहे हे समजण्यासाठी प्रत्येक पाठ्यघटकाच्या शेवटी स्वाध्याय दिलेला आहे.

स्वाध्यायाच्या माध्यमातून शिक्षक विद्यार्थ्यांचे मुल्यमापन करत असतात. यामध्ये रिकाम्या जागा, एका वाक्यात उत्तरे, कठिण शब्दाचे अर्थ, खेळूया शब्दांशी, शोध घेऊया. अशा स्वरूपाच्या वेगवेगळ्या प्रश्नांचा समावेश हा प्रामुख्याने या पाठाच्या शेवटी भागरी वेगवेगळ्या रंगाचा वापर करून त्यात विद्यार्थ्यांना सहज व रंजक स्वरूपात मांडण्यात आलेला आहे.

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj.)Tq.Ahmedpur Dist.Latur

⑦ चित्रे व तक्ते यांचा समावेश

आवश्यक त्या ठिकाणी त्यामुळे घटक विद्यार्थ्यांना लवकर समजावा यासाठी पुस्तकामध्ये वेगवेगळ्या प्रसंगानुरूप अशा चित्रांचा समावेश सदरील पुस्तकामध्ये केला आहे.

त्याचबरोबर काही ठिकाणी विद्यार्थी स्वाध्याय सोडवत असताना कंटाळा येऊ नये किंवा अभ्यासामध्ये रंजकता यावी यासाठी अनेक ठिकाणी व्याकरणासारख्या भागासाठी तक्ते स्वरूपात देण्यात आलेले आहेत.

समारोप

विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठीच शैक्षणिक उद्दिष्टे निर्धारित केलेली असतात. ही उद्दिष्टे पूर्ण करण्यासाठीच अभ्यासक्रम पाठ्यपुस्तक निर्मिती, पुस्तक बांधणी ही केलेली असते.

अशाप्रकारे वरील विवेचनाच्या माध्यमातून इयत्ता ६वी या वर्गाच्या मूल्यशिक्षणाच्या अनुषंगाने पुस्तकाचे विश्लेषण वरील घटकांच्या माध्यमातून केलेले आहे.

Seen

24/25

Principal
Vasantrao Naik B.Ed.College
Shirur (Taj) Tq.Ahmedpur Dist Latur